



Impact handhaving schijnzelfstandigheid op zzp'ers vanaf 2025

M241382

Daan van Exel
Debbie Voshart

13-8-2025

d.vanexel@sparkey.nl
d.voshart@motivaction.nl



Inhoud

Achtergrond	<u>3</u>
Methode en opzet	<u>4</u>
Conclusie en aanbevelingen	<u>5</u>
Resultaten	<u>7</u>
Bijlagen (achtergronds)kenmerken	<u>16</u>
Bijlagen Overig	<u>22</u>

Achtergrond

Op verzoek van diverse partijen, waaronder marktpartijen en brancheverenigingen die te maken hebben met zzp'ers, heeft Sparkey, het HR-onderzoeksteam van Motivaction, een onderzoek uitgevoerd naar de verwachtingen rond veranderende wetgeving en handhaving. In het bijzonder is gekeken naar hoe zelfstandig werkenden de situatie beoordelen nu de Belastingdienst vanaf 1 januari 2025 actiever optreedt tegen schijnzelfstandigheid.

De doelstelling van het onderzoek is:

Vaststellen hoe de aangesloten zzp'ers de situatie beleven sinds 1 januari 2025, nu er een nieuw beleid is qua handhaving van schijnzelfstandigheid onder zzp'ers.

De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

Welke gevolgen en veranderingen van de aangescherpte handhaving zien aangesloten zzp'ers in het werken als zzp'er?

De deelvragen zijn:

Wat zijn de concrete gevolgen van de beëindiging van het handhavingsmoratorium op het inkomen en de financiële situatie van zelfstandigen?

Welke structurele veranderingen vinden plaats in de arbeidsrelatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer sinds de verscherpte handhaving op 1 januari 2025?

In welke mate leidt dit tot verschuivingen of uitstroom van zelfstandigen naar andere sectoren?

Hoe beïnvloedt het aangescherpte handhavingsbeleid van de Belastingdienst de arbeidsmotivatie en het financieel welzijn van zelfstandigen?

Methode en opzet



Kwantitatief onderzoek

Dit onderzoek is opgezet als een kwantitatief online onderzoek. Bij deze methode vullen respondenten de vragenlijst in eigen tijd en tempo in achter de eigen computer. De voordelen van online onderzoek zijn minimale belasting van respondenten en minder sociaal wenselijke antwoorden.



Doelgroepen en sample

Het onderzoek is uitgevoerd onder de bij de 8 deelnemende organisaties aangesloten zzp'ers. De volgende 8 organisaties hebben deelgenomen:

- **Bovib**
- **HeadFirst**
- **PZO**
- **RIM**
- **SoloPartners**
- **Temper**
- **YoungOnes**
- **NBBU**

De deelnemende organisaties hebben de vragenlijst uitgestuurd en n=2.297 respondenten hebben deelgenomen.



Vragenlijst

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een online vragenlijst. Deze is in samenwerking met de deelnemende organisaties opgesteld.

De vragenlijst voor het panel bestond – naast 11 selectievragen – uit 10 inhoudelijke vragen. De gemiddelde invulduur was 5 minuten.



Veldwerk

- Het veldwerk is uitgevoerd door Sparkey | Motivaction.
- Het veldwerk is uitgevoerd tussen 3 juni en 27 juni 2025.

De groep zzp'ers die het kwetsbaarst lijkt voor de aangescherpte handhaving van de wet DBA vanaf 2025 bestaat uit zzp'ers met één opdrachtgever en/of een laag uurtarief (< €50), vooral werkzaam in sectoren als zorg en ICT. Zij ervaren een stapeling van negatieve effecten: minder opdrachten, meer onzekerheid over hun zelfstandige status en worden minder vaak ingehuurd door opdrachtgevers. Ook hebben ze een relatief hoge kans op het aangeboden krijgen van alternatieve werkvormen.

Onzekerheid, afname en twijfel

Een aanzienlijk deel van de zzp'ers (circa een kwart) vindt het onduidelijk of zij volgens de huidige wet- en regelgeving nog als zelfstandige mogen werken. Ongeveer één op de vijf zzp'ers overweegt zelfs te stoppen als zelfstandig professional door de ontstane onrust. Vooral in de vakgebieden ICT, horeca & toerisme en zorg is deze onzekerheid en overweging groot. Ook zzp'ers met slechts één opdrachtgever en/of een lager uurtarief (< €50) ervaren de meeste onzekerheid en overwegen vaker te stoppen.

Zes op de tien zzp'ers vermoeden of weten zeker dat hun opdrachten zijn afgenomen als gevolg van de strengere controle door de Belastingdienst. Met name in de vakgebieden ICT, HRM/P&O en zorg wordt deze afname sterk gevoeld. Daarentegen ervaren zzp'ers in de vakgebieden bouw of engineering/techniek vaker geen afname.

Zzp'ers met één of enkele opdrachtgevers en/of een lager uurtarief merken de grootste terugval in opdrachten. Zzp'ers met meer dan vijf opdrachtgevers ervaren juist minder tot geen afname.

Vier op de tien zzp'ers geeft aan dat het opheffen van het handhavingsmoratorium heeft geleid tot twijfel bij hun opdrachtgevers om hen in te huren als zelfstandig professional. Dit is vooral het geval in de vakgebieden legal, HRM/P&O en finance, bij zzp'ers met twee tot vijf opdrachtgevers en bij zzp'ers met een uurtarief tussen de €76 en €150 euro. In de vakgebieden zorg en ICT geven zzp'ers vaker aan dat opdrachtgevers hen niet meer willen inhuren. Ook zzp'ers met één opdrachtgever en/of een laag uurtarief (< €50) merken dit het sterkst. Zzp'ers met hogere uurtarieven (> €150) en/of meer dan vijf opdrachtgevers merken geen verschil in geneigdheid van hun opdrachtgever om hen in te huren als zelfstandig professional.

Alternatieve en nieuwe samenwerkingsvormen

Vier op de tien zzp'ers hebben een alternatieve arbeidsvorm aangeboden gekregen, met name in de zorg en onder zzp'ers met lagere tarieven.

De helft van deze groep heeft nog geen keuze gemaakt, dit is vooral sterk in de horeca. Van degenen die een keuze hebben gemaakt, was de keuze voor een payrollconstructie het sterkst in de vakgebieden ICT en HRM/P&O. De keuze voor uitzenden is voornamelijk te zien in de zorg en de horeca.

40% van de zzp'ers is op een andere manier gaan samenwerken met hun opdrachtgever. Dit gebeurt vooral in vakgebieden als legal, ICT, HRM/P&O, finance en zorg, bij zzp'ers met twee tot vijf opdrachtgevers en/of met een uurtarief tussen de €76 en €125 euro.



Voorkeuren

Indien zelfstandig werken niet langer mogelijk is, geeft een kwart van de zzp'ers de voorkeur aan samenwerking via een BV of coöperatie. Dit is vooral populair onder zzp'ers in management/organisatie, engineering/techniek, legal, finance en ICT, en bij zzp'ers met hogere uurtarieven (> €76).

Juridische verankering en structurele zekerheid

Driekwart van de zzp'ers heeft enige tot (zeer) grote behoefte aan juridische verankering van hun positie. Dit houdt in dat hun rechten en zekerheden wettelijk worden vastgelegd. De helft geeft aan een (zeer) grote behoefte te hebben, vooral in ICT en finance, onder zzp'ers met minder dan vijf opdrachtgevers en/of met een uurtarief tussen de €76 en €125 euro. De grootste wens is een wettelijke rechtspositie voor zelfstandigen, gevolgd door duidelijke criteria en contractvoorwaarden.



Resultaten

Kwart vindt het onduidelijk of zij mogen/kunnen werken als zelfstandige; 1 op 5 overweegt te stoppen als zelfstandig professional

De **vakgebieden** 'ICT', 'horeca en toerisme' en 'zorg' vinden het minder vaak duidelijk dat zij, volgens de huidige wet- en regelgeving, mogen/kunnen werken als zzp'er (resp. 33%, 32% en 26%). Deze vakgebieden overwegen vaker te stoppen door de ontstane onrust door de toenemende handhaving op schijnzelfstandigheid (resp. 26%, 29% en 23%). De vakgebieden 'onderwijs', 'communicatie/marketing' en 'management/organisatie' vinden het vaker duidelijk dat zij mogen/kunnen werken als zzp'er (resp. 77%, 67% en 66%). De vakgebieden 'engineering/techniek', 'onderwijs' en 'management/organisatie' geven vaker aan dat de ontstane onrust voor hen geen aanleiding is om te overwegen te stoppen als zelfstandig professional (resp. 80%, 79% en 77%)

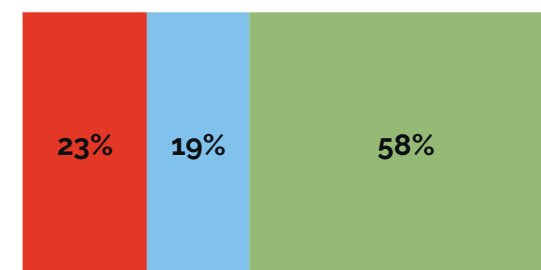
Zzp'ers met één **opdrachtgever** vinden het vaker onduidelijk dat zij mogen/kunnen werken als zzp'er (30%). Deze groep overweegt ook vaker te stoppen als zelfstandig professional door de onrust die is ontstaan (23%). Zzp'ers met meer dan vijf opdrachtgevers vinden het vaker duidelijk dat zij mogen/kunnen werken als zzp'er (69%). Deze groep geeft ook vaker aan dat de toegenomen handhaving op schijnzelfstandigheid voor hen geen aanleiding is om te overwegen te stoppen als zelfstandig professional (74%).

Zzp'ers met een **uurtarief** van minder dan €50 euro vinden het vaker onduidelijk dat zij mogen/kunnen werken als zzp'er. Deze groep overweegt ook vaker te stoppen als zelfstandig professional door de onrust die is ontstaan (25%). Zzp'ers met een uurtarief tussen de €126 en €150 euro en meer dan €150 euro vinden dit vaker duidelijk (resp. 72% en 74%). Deze groepen, samen met de groep zzp'ers met een uurtarief tussen de €101 en €125 euro overwegen ook minder snel te stoppen als zelfstandig professional (resp. 79%, 91% en 71%).

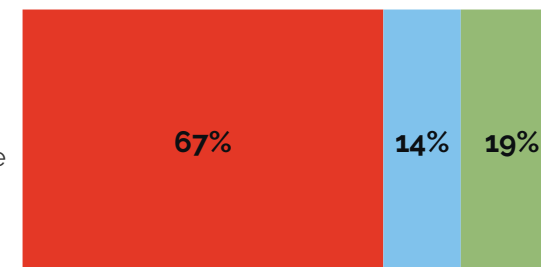
In hoeverre ben je het oneens of eens met onderstaande stellingen?

(Basis - allen, n=2.297)

Het is duidelijk dat ik, volgens de huidige wet- en regelgeving, mag/kan werken als zelfstandige.



Door de onrust die is ontstaan door de toenemende handhaving op schijnzelfstandigheid overweeg ik om te stoppen als zelfstandig professional.



■ Niet mee eens ■ Niet mee oneens, niet mee eens ■ Mee eens

6 op 10 vermoedt of weet zeker dat hun opdrachten als zelfstandige zijn afgenomen als gevolg van aangescherpte controle door de Belastingdienst

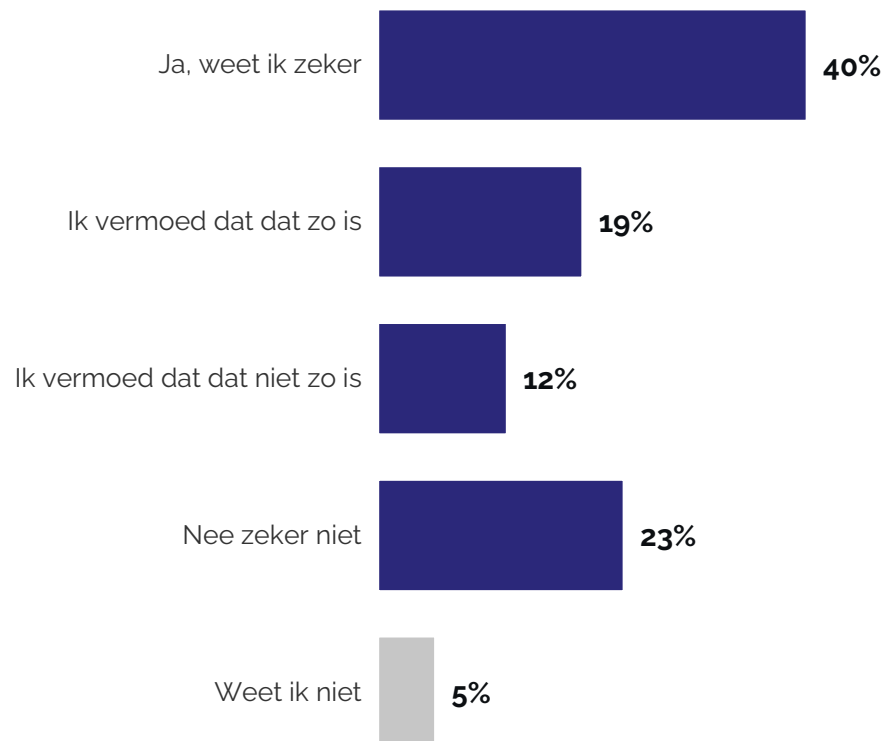
De **vakgebieden** 'ICT', 'HRM/P&O' en 'zorg' geven vaker aan zeker te weten dat hun opdrachten per 1 januari 2025 zijn afgenomen als gevolg van de aangescherpte controle door de Belastingdienst bij hen en hun (potentiële) opdrachtgever (resp. 56%, 53% en 51%). Vakgebieden 'bouw' en 'engineering/techniek' geven vaker aan dat dit zeker niet het geval is (resp. 49% en 43%).

Zzp'ers met één **opdrachtgever** en degenen met twee tot vijf opdrachtgevers geven vaker aan zeker te weten dat hun opdrachten per 1 januari 2025 zijn afgenomen als gevolg van de aangescherpte controle door de Belastingdienst bij hen en hun (potentiële) opdrachtgever (resp. 48% en 42%). Zzp'ers met meer dan vijf opdrachtgevers geven vaker aan dat dit zeker niet het geval is (34%).

Zzp'ers met een **uurtarief** van minder dan €50 euro of tussen de €76 en €100 euro geven vaker aan zeker te weten dat hun opdrachten per 1 januari 2025 zijn afgenomen als gevolg van de aangescherpte controle door de Belastingdienst bij hen en hun (potentiële) opdrachtgever (resp. 43% en 45%). Zzp'ers met een uurtarief tussen de €51 en €75 euro en boven de €150 euro geven vaker aan dat dit zeker niet het geval is (resp. 37% en 35%).

Zijn je opdrachten als zelfstandige per 1 januari 2025 afgenomen als gevolg van de aangescherpte controle door de Belastingdienst bij jou en je (potentiële) opdrachtgevers?

(Basis - allen, n=2.297)



Het opheffen van het handhavingsmoratorium zorgt voor twijfel

De **vakgebieden** 'legal' 'HRM/P&O' en 'finance' ervaren vaker twijfel bij hun opdrachtgevers om hen in te huren als zelfstandig professional (resp. 58%, 53% en 48%). De vakgebieden 'engineering/techniek' en 'onderwijs' merken vaker geen verschil in de geneigdheid van de opdrachtgever (resp. 43% en 39%). De vakgebieden 'zorg' en 'ICT' ondervinden vaker dat hun huidige opdrachtgever(s) hen niet meer willen inhuren (resp. 38% en 37%).

Zzp'ers met twee tot vijf **opdrachtgevers** ervaren vaker twijfel (43%), terwijl degenen met meer dan vijf opdrachtgevers vaker geen verschil merken (43%). Zzp'ers met één opdrachtgever ondervinden daarentegen vaker dat hun huidige opdrachtgever hen niet meer wil inhuren (33%).

Voor de zzp'ers met een **uurtarief** tussen de €76 en €100 euro, €101 en €125 euro en tussen de €126 en €150 euro is er vaker twijfel bij hun opdrachtgever om hen in te huren als zelfstandig professional (resp. 44%, 46% en 45%). Zzp'ers met een uurtarief tussen de €51 en €75 euro en met een uurtarief van meer dan €150 euro ervaren vaker geen verschil (resp. 35% en 61%). Zzp'ers met een uurtarief van minder dan €50 euro ervaren vaker dat hun huidige opdrachtgever hen hierdoor niet langer wilt inhuren (29%).

Welke van de onderstaande uitspraken vind jij het herkenbaarst voor je eigen situatie sinds het opheffen van het handhavingsmoratorium?

(Basis - allen, n=2.297)

Mijn huidige opdrachtgever(s) wil(len) mij hierdoor niet langer (rechtstreeks) inhuren als zelfstandig professional.

24%

Ik merk dat er hierdoor twijfel is bij mijn opdrachtgevers om mij in te huren als zelfstandig professional.

38%

Ik merk geen verschil in de geneigdheid van mijn opdrachtgevers om mij in te huren als zelfstandig professional.

29%

Weet ik (nog) niet

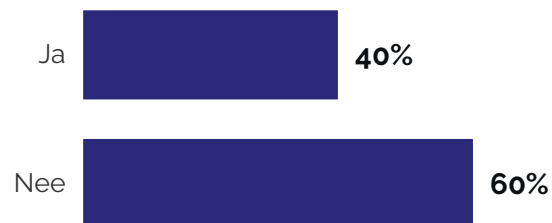
8%

De helft van de zzp'ers met een aangeboden alternatieve arbeidsvorm heeft nog geen keuze gemaakt

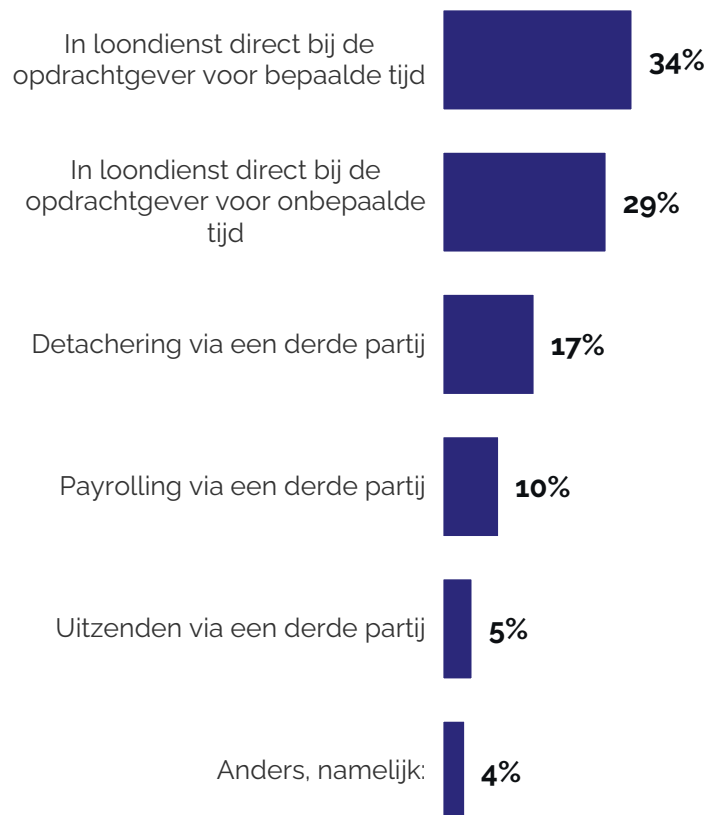
40% van de zzp'ers heeft een alternatieve arbeidsvorm aangeboden gekregen. Binnen **vakgebied 'zorg'** is er vaker een alternatieve arbeidsvorm aangeboden (61%). Zzp'ers met twee tot vijf **opdrachtgevers** hebben ook vaker een alternatieve arbeidsvorm aangeboden gekregen (42%) evenals zzp'ers met een **uurtarief** minder dan €50 euro of tussen de €51 en €75 euro (resp. 47% en 45%).

Van de groep die een alternatieve arbeidsvorm aangeboden heeft gekregen, werd er binnen het **vakgebied 'ICT'** en **'HRM/P&O'** vaker gekozen voor een payrollconstructie. Vakgebied **'zorg'** en **'horeca en toerisme'** kozen vaker voor uitzenden en **'horeca'** heeft ook vaker (nog) geen keuze gemaakt.

Is er door jouw opdrachtgever(s) al een alternatieve arbeidsvorm aangeboden?
(Basis - allen, n=2.297)



Welke alternatieve arbeidsvorm is er aangeboden?
(Basis - Alternatieve arbeidsvorm aangeboden, n=910)



Voor welke optie heb je gekozen?
(Basis - Alternatieve arbeidsvorm aangeboden, n=910)



4 op 10 is op een andere manier gaan samenwerken met hun opdrachtgever

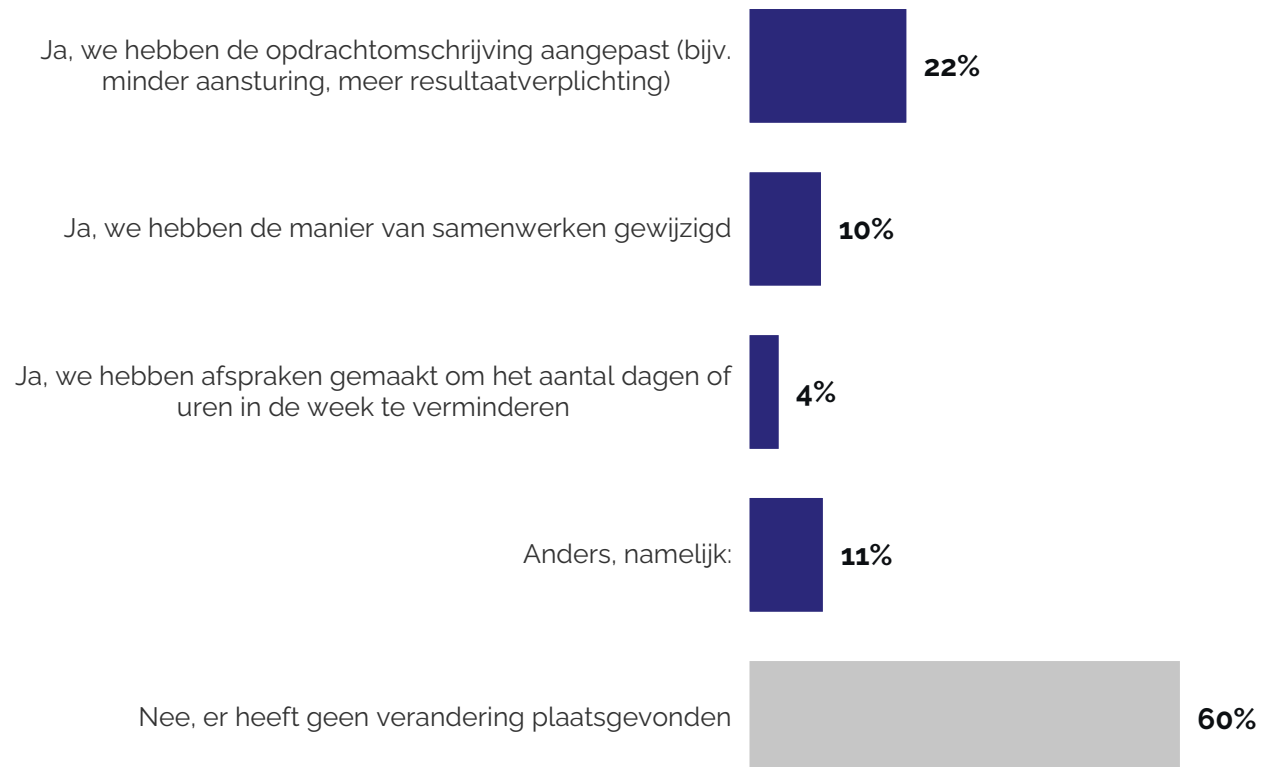
De **vakgebieden** 'legal', 'onderwijs', 'ICT', 'HRM/P&O' 'finance' en 'zorg' zijn naar aanleiding van het opheffen van het handhavingsmoratorium vaker dan de andere vakgebieden op een andere manier gaan samenwerken met de opdrachtgever. Voor de vakgebieden 'detailhandel' en Horeca en toerisme' heeft er vaker geen verandering plaatsgevonden.

Naar aanleiding van het opheffen van het handhavingsmoratorium zijn zzp'ers met één **opdrachtgever** en met twee tot vijf opdrachtgevers vaker op een andere manier gaan samenwerken met hun opdrachtgever(s). Voor de groep zzp'ers met meer dan vijf opdrachtgevers heeft er vaker geen verandering plaatsgevonden.

Zzp'ers met een **uurtarief** tussen de €76 en €100 euro en tussen de €101 en €125 euro zijn vaker op een andere manier met hun opdrachtgever gaan samenwerken naar aanleiding van het opheffen van het handhavingsmoratorium. Voor zzp'ers met een uurtarief van minder dan €50 euro heeft er vaker geen verandering plaatsgevonden.

Ben jij, naar aanleiding van het opheffen van het handhavingsmoratorium, op een andere manier gaan samenwerken met je opdrachtgever?

(Basis - allen, n=2.297)



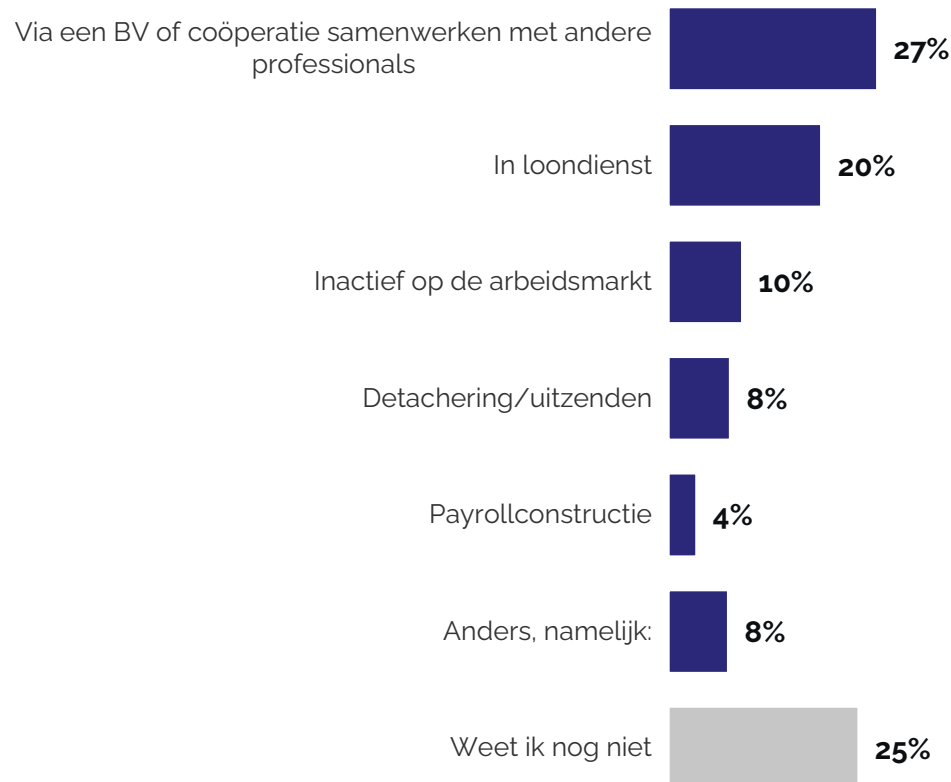
Grootste voorkeur voor alternatieve arbeidsvorm is via een BV of coöperatie samenwerken met andere professionals

Een kwart van de zzp'ers geeft de voorkeur aan samenwerken met andere professionals via een BV of coöperatie, mocht het niet langer mogelijk zijn om als zelfstandig professional te werken. Deze arbeidsvorm is vooral gewild onder de **vakgebieden** 'management/organisatie', 'engineering/techniek', 'legal', 'finance' en 'ICT' (resp. 44%, 43%, 42%, 39% en 37%). Ook zzp'ers met één **opdrachtgever** geven hier vaker de voorkeur aan (34%). Zzp'ers met een **uurtarief** tussen de 76 en 100 euro, 101 en 125 euro, 126 en 150 euro en meer dan 150 euro is dit ook vaker de voorkeursoptie (resp. 31%, 38%, 43% en 40%).

Zzp'ers binnen **vakgebied** 'zorg', met meer dan vijf **opdrachtgevers** of/en met een **uurtarief** van minder dan €50 euro of tussen de €51 en €75 euro weten hier vaker (nog) geen antwoord op te geven (resp. 29%, 28%, 28% en 30%).

Als het niet meer mogelijk is om als zelfstandig professional te werken, welke arbeidsvorm zou dan jouw voorkeur hebben?

(Basis - allen, n=2.297)



Driekwart heeft enige tot (zeer) grote behoefte aan juridische verankering; grootste behoefte voor wettelijke rechtspositie voor zelfstandigen

De helft van de zzp'ers geeft aan een (zeer) grote behoefte te hebben aan juridische verankering, waarbij hun rechten en zekerheden wettelijk worden vastgelegd. Deze behoefte is vooral sterk in de **vakgebieden** 'ICT' en 'finance', onder zzp'ers met minder dan vijf **opdrachtgevers**, en bij degenen met een **uurtarief** tussen de €76 en €100 euro en tussen de €101 en €125 euro.

Van degenen die behoefte hebben aan juridische verankering heeft 65% met name behoefte aan wettelijke rechtspositie voor zelfstandigen.

Er is nieuwe wetgeving in de maak om het onderscheid tussen loondienst en zelfstandig ondernemerschap duidelijker vast te leggen. Hoe groot is je behoefte aan een juridische verankering van je positie als zzp'er?

(Basis - allen, n=2.297)



Waar heb jij met name behoefte aan om jouw positie als zzp'er ten opzichte van het werken in loondienst te verduidelijken?

(Basis - Behoeftte aan juridische verankering, n=1.696)



Overige opmerkingen over de handhaving op schijnzelfstandigheid

One-size-fits-all benadering

“Wet zou onderscheid moeten maken tussen hoogopgeleiden en uurtarief - hoe maakt een werkgever misbruik van mij met een uurtarief van €150. Snap ik echt niets van.”

Kritiek op platforms

“Nee maar ben wel van mening dat het platform met betere uurlonen mag komen want t levert minder op dan m'n eigen baan in loondienst. De uurlonen zijn bijna even hard gedaald als de opdrachtgevers.”

Emotie, frustratie en verlies van vertrouwen

“Het voelt heel vreemd om met je volle verstand voor het ondernemerschap gekozen te hebben en na 25 jaar als zelfstandige gewerkt te hebben vanuit een BV, bij elke opdracht te moeten 'bewijzen' zelfstandig te zijn. Dit is veel te veel micromanagement.”

“Het irriteert me dat mijn autonomie wordt aangetast. Terwijl ik hard werk en bakken belasting betaal.”

Behoefte aan duidelijke en eenvoudige regels

“Het zou fijn zijn als er gewoon een duidelijke checklist komt waaraan je kunt zien of je als zzp'er mag werken.”

“Maak het niet te ingewikkeld. Zorg voor heldere en simpele regels waar iedereen zich aan kan houden.”

“Als de regels duidelijk zijn, kunnen opdrachtgevers ook makkelijker zzp'ers inhuren zonder angst voor boetes.”

Alternatieven en oplossingen

“Maak het voor zzp'ers ook mogelijk om zich te detacheren. Eventueel tegen andere/mindere ondernemers voordelen. Dan voorkom je heel veel onrust. Iedere zzp'er kan blijven bestaan, geen angst bij opdrachtgevers. En geen onnodige overhead bij detacheringsbureaus waar zzp'ers echt niet in dienst willen werken.”

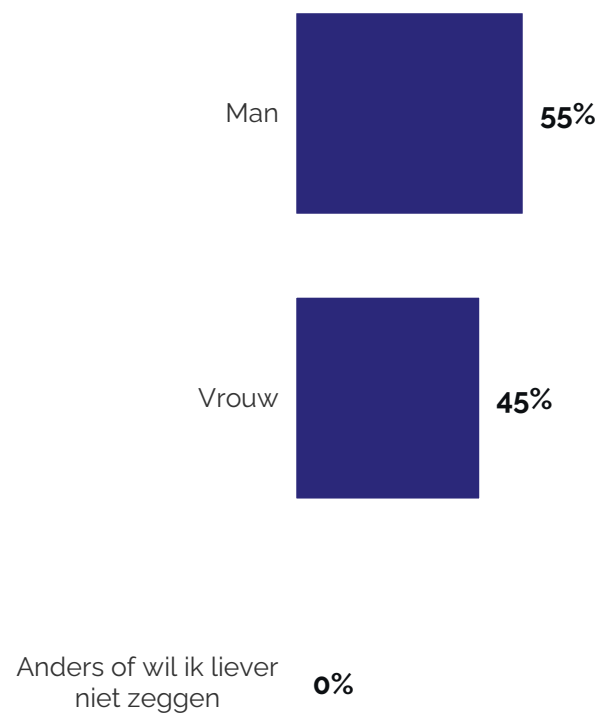
“Sta zzp'er vanuit BV toe en voeg hier een verplichte verzekering aan toe en een minimum loon. Het gaat mij niet om het financiële plaatje maar om de vrijheid.”



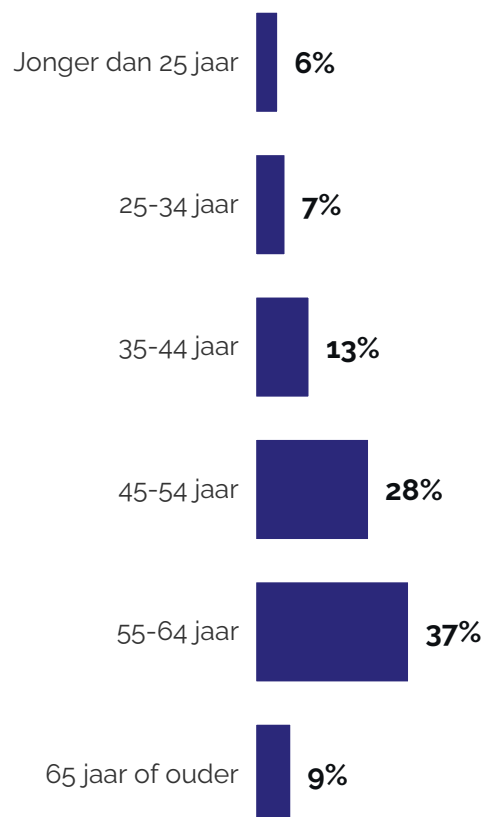
Bijlagen | (Achtergronds)kenmerken

Bijlage | Geslacht, leeftijd en opleiding

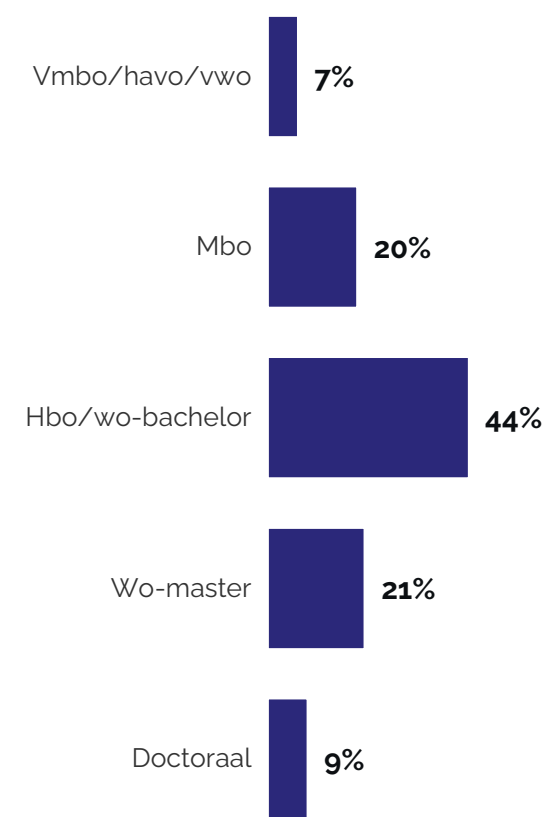
Wat is je geslacht?
(Basis - allen, n=2.297)



Wat is je leeftijd?
(Basis - allen, n=2.297)



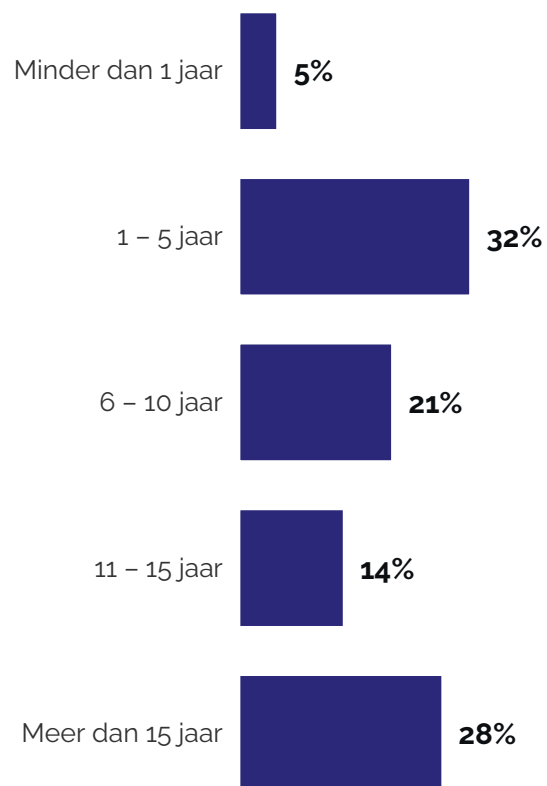
Wat is je hoogst genoten opleiding?
(Basis - allen, n=2.297)



Bijlage | Werkzaamheidsduur en vakgebied

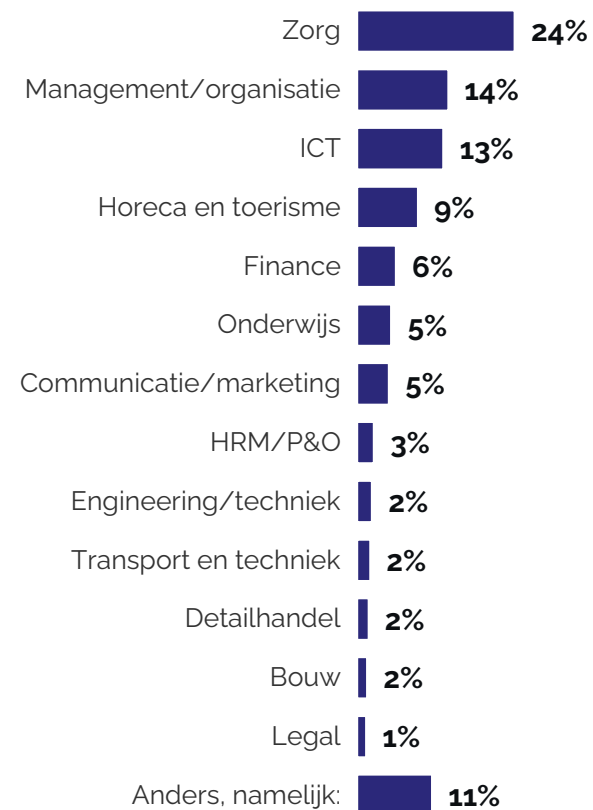
Hoe lang ben je al werkzaam als zzp'er?

(Basis - allen, n=2.297)



In welk vakgebied ben je werkzaam?

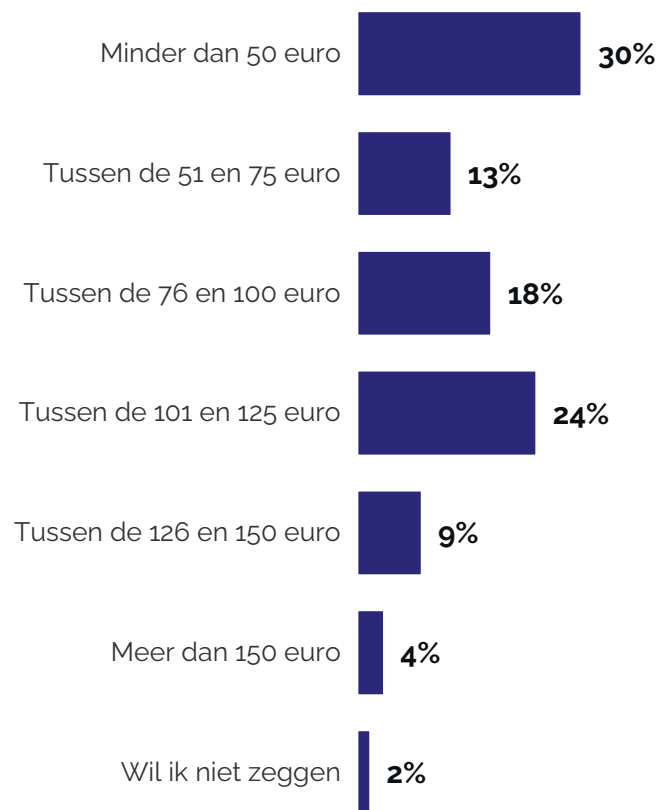
(Basis - allen, n=2.297)



Bijlage | Uurtarief en totale omzet

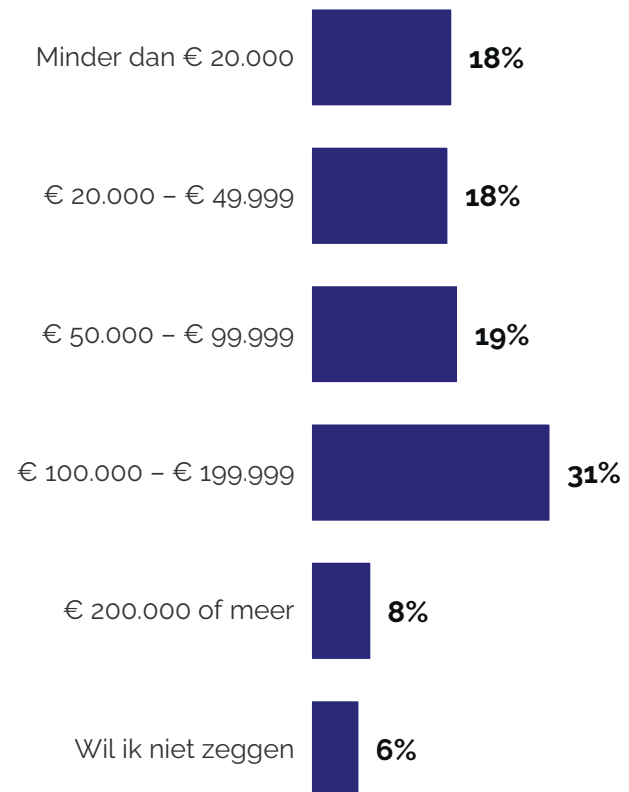
Wat is je uurtarief?

(Basis - allen, n=2.297)



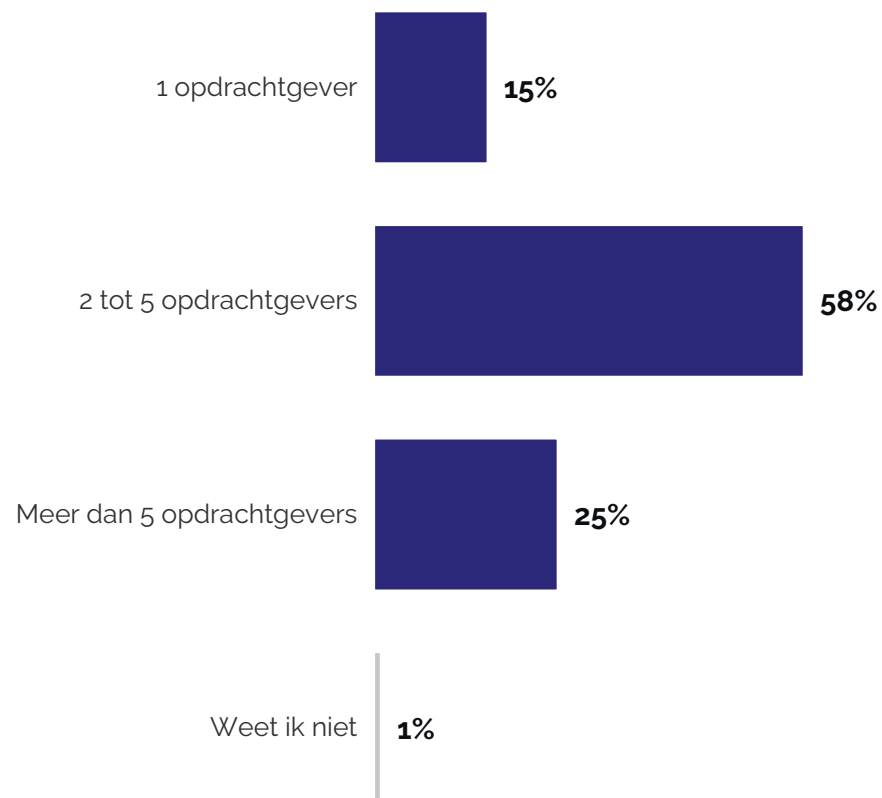
Wat was je totale omzet als zzp'er in het afgelopen kalenderjaar?

(Basis - allen, n=2.297)

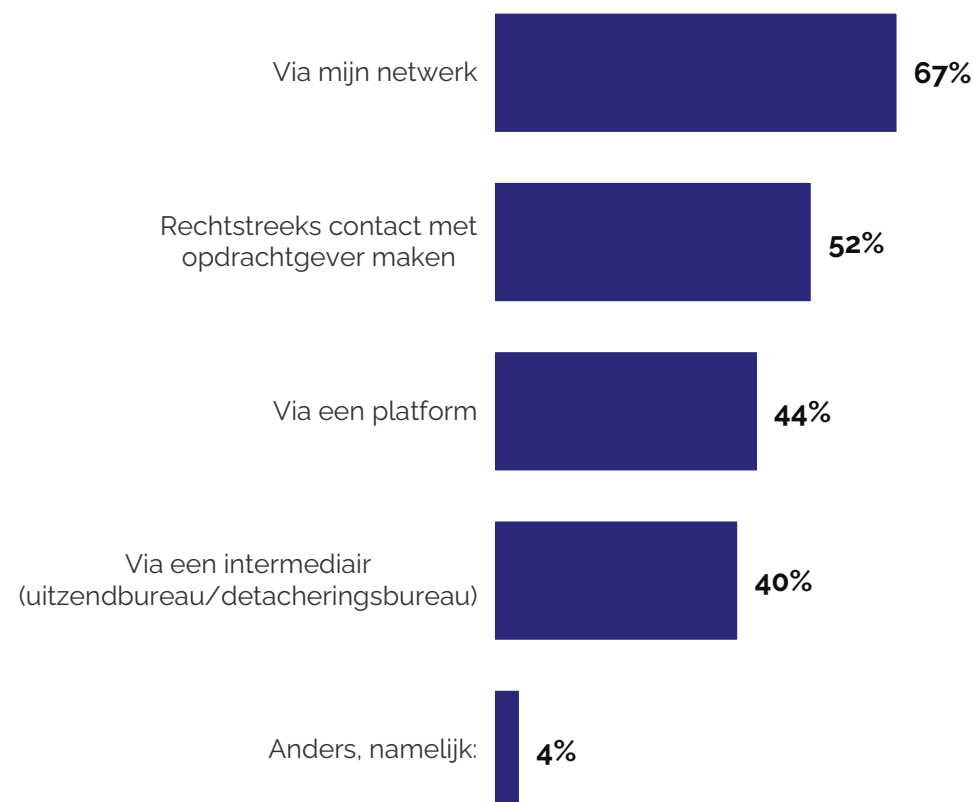


Bijlage | Opdrachtgevers en nieuwe opdrachten

Hoeveel opdrachtgevers heb je gemiddeld per jaar?
(Basis - allen, n=2.297)



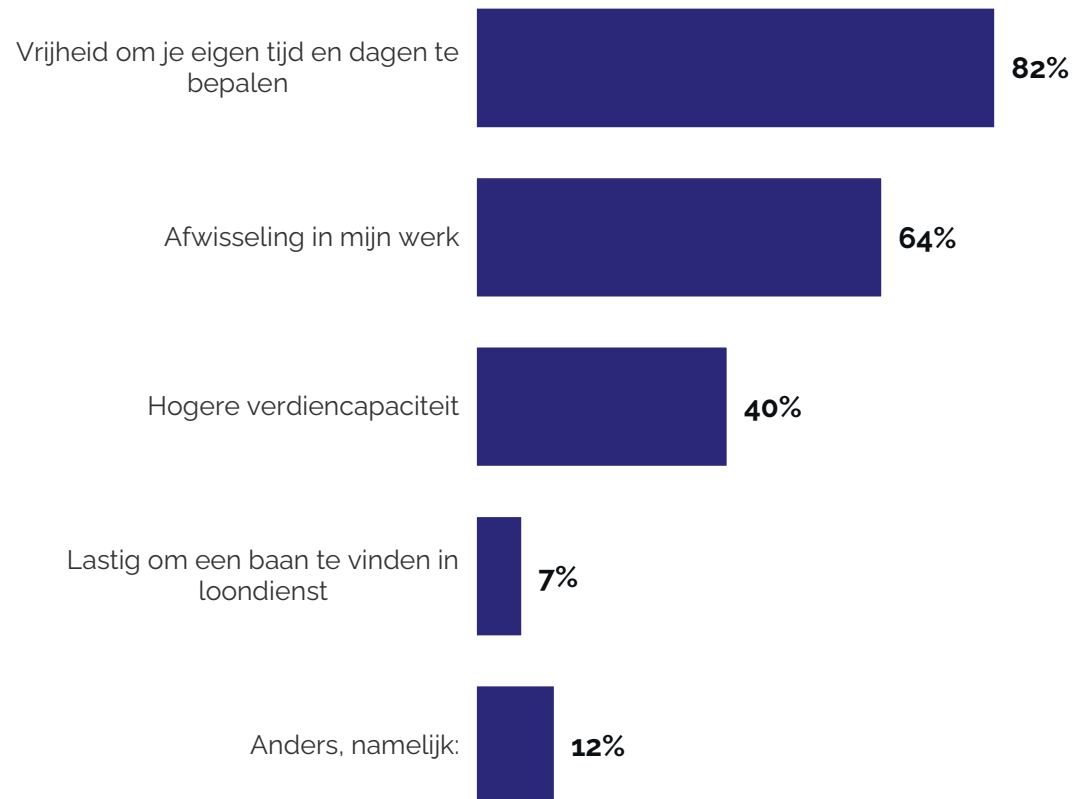
Hoe krijg je nieuwe opdrachten?
(Basis - allen, n=2.297)



Bijlage | Belangrijkste reden om als zzp'er te werken en belangrijkste rol voor inkomen

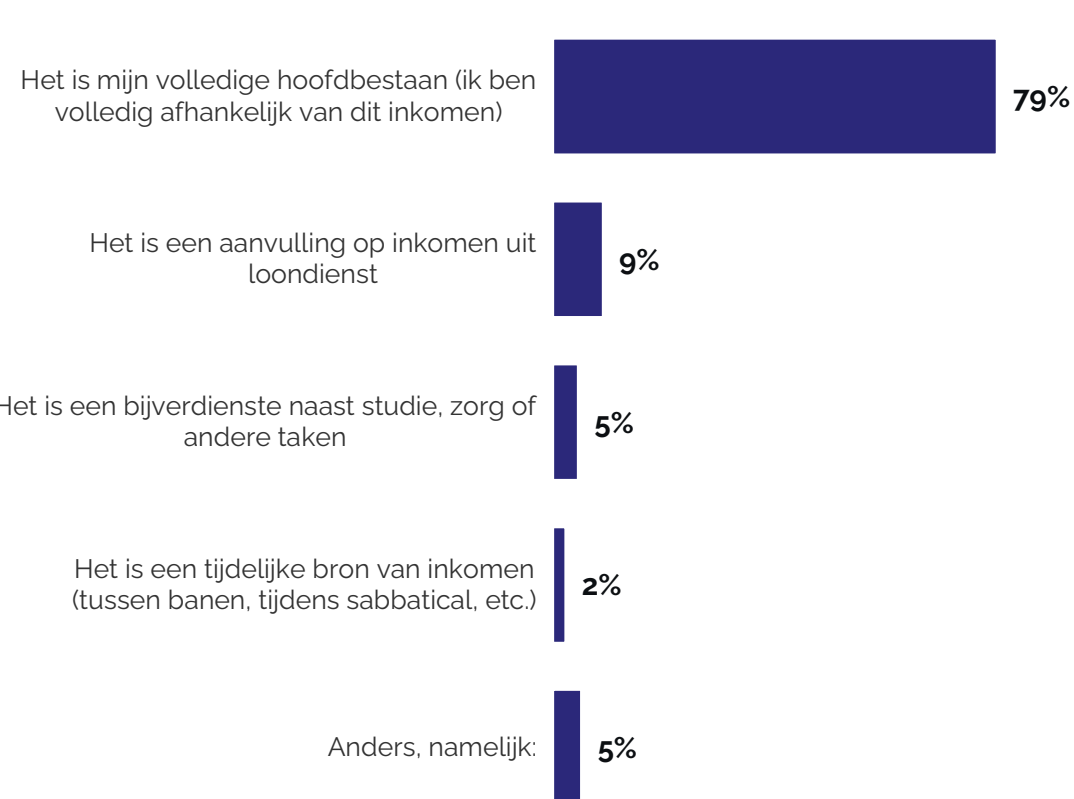
Wat zijn je belangrijkste redenen om als zelfstandig professional te werken?

(Basis - allen, n=2.297)



Wat is voor jou de belangrijkste rol van je werk als zzp'er in je inkomen?

(Basis - allen, n=2.297)





Bijlagen | Overig



Wij verminderen onze footprint

Sparkey
HR strategy & insights

Sparkey gebruikt uitsluitend
papier met een FSC-label

Sparkey gebruikt
energiezuinige auto's

Sparkey gebruikt
groene stroom

Auteursrecht Sparkey & Motivaction

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International bv

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

Pers- en publicatiebeleid

Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

De Spark tussen werknemer en werkgever is key.



Impact wet DBA op zzp'ers vanaf 2025

Sparkey

Marnixkade 109F
1015ZL Amsterdam

Postbus 15262
1001MG Amsterdam

020 589 83 83

www.sparkey.nl

13-8-2025

25